

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 502 din 20 iulie 2010

HOTĂRÂREA
din 21 februarie 2008,
definitivă la 21 mai 2008,
în Cauza Pappsasz împotriva României
(Cererea nr. 25.920/05)

În Cauza Pappsasz împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Boštjan M. Zupančič, președinte, Corneliu Bîrsan, Elisabet Fura-Sandström, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemeles, Isabelle Berro-Lefèvre, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 31 ianuarie 2008,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 25.920/05) îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Ana Clara Ileana Pappsasz (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 25 mai 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său, domnul R.H. Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 27 februarie 2006, Curtea a hotărât să îi comunice cererea Guvernului. Invocând prevederile art. 29 § 3 din Convenție, aceasta a hotărât să se analizeze în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în anul 1925 și locuiește la Târgu Mureș.

5. În anul 1960, bunul imobil situat în Cluj-Napoca, Str. Bisericii Ortodoxe nr. 18, compus din două corpuri de clădire și din terenul aferent în suprafață de 2.027 m², ce aparținuse părinților săi, a făcut obiectul unei confiscări.

6. La data de 28 aprilie 2000, în urma unei acțiuni în revendicare imobiliară, reclamanta a obținut o hotărâre definitivă ce constata lipsa unui titlu al statului asupra bunului respectiv și dispunea ca autoritățile să i-l restituie în calitate de moștenitoare. Instanțele au dispus și înscrierea dreptului de proprietate al reclamantei în cartea funciară a imobilului.

7. În ciuda recunoașterii judiciare definitive a dreptului său de proprietate, reclamanta s-a văzut în imposibilitatea de a recupera întregul său bun, deoarece, în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, la datele de 19 decembrie 1996 și 27 ianuarie 1997, statul vânduse apartamentele nr. 3 și 5 din imobilul în discuție, precum și suprafața de 200 m² de teren aferentă acestor apartamente unor terți care le ocupau în calitate de chiriași.

8. În anul 2002, reclamanta a solicitat instanțelor să constate nulitatea vânzării apartamentelor respective. Ea arăta că confiscarea imobilului era ilegală și că, în momentul vânzării, cumpărătorii fuseseră de rea-credință.

9. La finalul procedurii, prin decizia din data de 8 decembrie 2004, Curtea de Apel Cluj, confirmând lipsa titlului statului în momentul vânzării, a respins acțiunea reclamantei pe motivul că, în momentul vânzării, cumpărătorii fuseseră de bunăcredință și a obligat reclamanta să le plătească părților cheltuieli de judecată. Curtea de apel nu a acordat nicio despăgubire reclamantei.

II. Dreptul și practica internă pertinente

10. Prevederile legale și jurisprudența internă relevante sunt descrise în hotărârile *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28.342/95, CEDO 1999-VII, pp. 250-256, §§ 31-33), *Străin și alții împotriva României* (nr. 57.001/00, CEDO 2005-VII, §§ 19-26), *Păduraru împotriva României* (nr. 63.252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005) și *Tudor împotriva României* (nr. 29.035/05, §§ 15-20, 17 ianuarie 2008).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1

11. Reclamanta susține că imposibilitatea de a recupera proprietatea celor două apartamente vândute de stat i-a încălcat dreptul la respectarea bunurilor sale, astfel cum este acesta recunoscut de art. 1 din Protocolul nr. 1:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

12. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Pe de altă parte, aceasta observă că el nu este afectat de niciun alt motiv de inadmisibilitate și de aceea îl declară admisibil.

B. Asupra fondului

13. Guvernul își reiterează argumentele prezentate în cauze similare anterioare.

14. Reclamanta consideră că a fost lipsită *de facto* de bunul său, de care nu se poate folosi din cauza vânzării sale de către stat unor terți. În plus, ea nu a primit până în prezent nicio despăgubire pentru această privare.

15. Curtea a hotărât deja că zădărnicierea dreptului de proprietate al reclamanților asupra bunurilor lor vândute de stat terților care le ocupau în calitate de chiriași, combinată cu absența unei despăgubiri corespunzătoare valorii bunului, este incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor lor, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 (*Străin*, menționată mai sus, §§ 39, 43 și 59; *Porteanu împotriva României*, nr. 4.596/03, § 35, 16 februarie 2006).

16. În speță, Curtea nu distinge niciun motiv de a se abate de la cauzele menționate mai sus. Vânzarea de către stat a bunului reclamantei continuă și astăzi să o împiedice pe aceasta să își exercite dreptul de proprietate recunoscut printr-o hotărâre definitivă. Curtea consideră că o astfel de situație echivalează cu o lipsire de proprietate *de facto* și observă că această situație persistă de mai mult de 7 ani, în lipsa oricărei despăgubiri.

17. Curtea reamintește că, la data evenimentelor, în dreptul intern nu exista un remediu eficient care i-ar fi putut oferi reclamantei o despăgubire pentru această privare (*Străin*, menționată mai sus, §§ 23, 26-27, 55-56; *Porteanu*, menționată mai sus, §§ 23-24 și 34-35). În plus, Curtea observă că, până în prezent, Guvernul nu a demonstrat că sistemul de despăgubire pus la punct în luna iulie 2005 prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, le-ar permite beneficiarilor acestei legi să încaseze, conform unei proceduri și unui calendar previzibile, o despăgubire corespunzătoare valorii de piață a bunurilor de care au fost lipsiți. În ceea ce o privește pe reclamantă, prevederile procedurale prevăzute de aceste legi, în special termenele fixate pentru depunerea cererilor de restituire, sunt un obstacol în calea obținerii de către reclamantă a unei despăgubiri în temeiul acestor legi, odată ce efectivitatea și eficacitatea acestora vor fi demonstrate.

18. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

19. Conform art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

a)Prejudiciu material

20. În ceea ce privește prejudiciul material, reclamanta solicită în principal restituirea celor două apartamente vândute de stat unor terți și a terenului aferent acestor apartamente. În cazul în care statul nu ar putea să le restituie, reclamanta solicită o sumă echivalentă cu valoarea de piață a bunului, pe care ea o evaluează la 183.000 euro (EUR). Reclamanta își sprijină evaluarea pe opinia unei societăți imobiliare.

21. Guvernul contestă evaluarea imobilului efectuată de reclamantă, subliniind că reclamanta nu a depus o expertiză pentru a-și susține estimarea prețului bunurilor în litigiu. Conform raportului de expertiză transmis de Guvern, valoarea de piață a celor două apartamente și a terenului aferent se ridică la 137.752 EUR.

22. Curtea reamintește că a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza vânzării de către stat a bunurilor reclamantei către terți de bună-credință anterior confirmării definitive în justiție a dreptului de proprietate al reclamantei, combinată cu absența totală a despăgubirii.

23. Curtea apreciază, în circumstanțele speței, că restituirea bunurilor litigioase, astfel cum a fost dispusă prin hotărârea definitivă din data de 28 aprilie 2000, ar repune-o pe reclamantă, pe cât posibil, într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă exigențele art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

24. Dacă statul pârât nu procedează la o astfel de restituire în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, Curtea hotărăște că acesta va trebui să îi plătească reclamantei, cu titlu de daune materiale, o sumă care să corespundă valorii actuale a bunurilor.

25. Ținând cont de expertiza transmisă de Guvern, precum și de informațiile de care dispune cu privire la prețurile de pe piața imobiliară locală, Curtea estimează valoarea de piață actuală a bunului la suma de 150.000 EUR.

26. Prin urmare, statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea îi acordă reclamantei suma de 150.000 EUR.

b)Prejudiciu moral

27. Reclamanta solicită și repararea prejudiciului moral pentru suferința îndurată din cauza nerestituirii bunurilor sale și lasă la aprecierea Curții stabilirea cuantumului despăgubirilor. Arătând că, în temeiul deciziei din data de 8 decembrie 2004, ea a fost obligată să le plătească cumpărătorilor apartamentelor în litigiu sume cu titlu de cheltuieli de judecată, reclamanta susține că faptul că i s-a impus o astfel de obligație, în timp ce încerca să

obține executarea unei hotărâri care îi recunoștea dreptul de proprietate asupra apartamentelor în discuție, i-a produs un „șoc teribil“.

28. Guvernul contestă existența unei legături de cauzalitate între încălcarea pretinsă și prejudiciul moral pe care îl pretinde reclamanta.

29. Curtea consideră că zădărnicierea dreptului de proprietate al reclamantei asupra apartamentelor în litigiu vândute de stat unor terți, combinată cu lipsa totală de despăgubire, pentru mai mult de 7 ani, a condus la o încălcare gravă a dreptului reclamantei la respectarea bunurilor sale, încălcare pentru care suma de 2.000 EUR ar reprezenta o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit.

30. În ceea ce privește sumele pe care reclamanta le-a achitat cumpărătorilor celor două apartamente cu titlu de cheltuieli de judecată, Curtea observă că reclamanta le-a inclus în suma pe care o solicită cu titlu de costuri și cheltuieli. Prin urmare, această cerere va fi analizată în rubrica de mai jos.

B. Costuri și cheltuieli

31. Reclamanta solicită, prezentând documente justificative, suma de 1.783 EUR pentru cheltuielile de judecată angajate în fața instanțelor interne, și anume 783 EUR pentru onorariile de avocat și 1.000 EUR reprezentând suma pe care a fost obligată să le-o plătească cumpărătorilor apartamentelor în litigiu cu titlu de cheltuieli de judecată.

32. Guvernul nu se opune rambursării cheltuielilor, cu condiția să fie justificate, necesare și rezonabile.

33. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care li s-au stabilit realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil. În speță, ținând cont de elementele aflate în posesia sa și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabilă suma de 1.600 EUR pentru acoperirea costurilor și cheltuielilor referitoare la procedura națională și i-o acordă reclamantei.

C. Dobânzi moratorii

34. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. declară cererea admisibilă;
2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1;

3. hotărăște:

a)că statul pârât trebuie să îi restituie reclamantei apartamentele nr. 3 și 5 din casa situată în Cluj-Napoca, Str. Bisericii Ortodoxe nr. 18, și terenul aferent în suprafață de 200 m², în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, conform art. 44 § 2 din Convenție;

b)că, în lipsa unei astfel de restituiri, statul pârât trebuie să îi plătească reclamantei, în același termen de 3 luni, suma de 150.000 EUR (una sută cincizeci mii euro), cu titlu de daune materiale;

c)că, în orice caz, statul pârât trebuie să îi plătească reclamantei, în același termen de 3 luni, următoarele sume:

(i) 2.000 EUR (două mii euro), cu titlu de daune morale;

(ii) 1.600 EUR (una mie șase sute euro), cu titlu de costuri și cheltuieli;

d)ca la sumele menționate mai sus să se adauge orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit și ca sumele respective să fie convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății;

e)ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene aplicabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

4. respinge cererea de reparație echitabilă în rest.

Întocmită în limba franceză, ulterior fiind comunicată în scris la data de 21 februarie 2008, în aplicarea art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Boštjan M. Zupančič,

președinte

Santiago Quesada,

grefier